

הוא. ואחד מהם אמר להפך, שיסתכל מקדם בגדלת הבורא, ומצד זה יבוא
אחר-כך להכרת שפלות עצמו.
הציעו את השאלה לפני הרב המגיד הגדול ממזריטש ז"ל, שהוא יכריע
ביניהם עם מי האמת. והשיב הרב המגיד:
דברי שניכם צדקו יחדו, ואלו ואלו דברי אלקים חיים הם. אך מדרגה זו,
שחושב תחלה שפלות עצמו — היא מדרגה הגדולה מתברתה.
ואמר חסיד אחד, שבפעם זוהי מחלקת בית-שמאי ובית-הלל, שבית-
שמאי אומרים ה ש מ י מ גבראו תחלה ואחר-כך הארץ, ובית-הלל אומרים
ה א ר צ גבראה תחלה ואחר-כך השמים (בראשית רבה א, טו).

איכה (בראשית ג, ט)

4

כשהיה אדם'ר הזקן בעל ה"תניא" חבוש בבית-האסורים, ב'מועצה
החשאית" ("טיני סוביט") בפטרבורג הבירה, בא אליו שר הז'נדרמים
לחקירה ודרישה. ראה השר את אדם'ר כי אים הוא, וכלו שקוע
בהרהורי, והבין, כי איש מורם מעם לפניו. והשר היה גדול בחכמה וגם
בקי בתורה. אמר לו השר לאדם'ר:

— שאלה אחת בתורה יש לי לשאל ממך. האם תשיב לי על שאלתי?

השיב לו אדם'ר:

— שאל מה תשאל.

שאל השר:

— אמר נא לי פרוש הפסוק: "ויקרא ד' אל-האדם ויאמר לו איכה". וכי

הקדוש-ברוך-הוא לא ידע, איה הוא אדם?

אמר לו אדם'ר:

— האם מאמין אתה, שהתורה היא נצחית, וישנה בכל זמן ובכל דור

ובכל אדם?

השיב לו השר:

— כן, אני מאמין בזה.

אמר לו אדם'ר:

— פרוש הפסוק הוא, שבכל זמן קורא השם לכל אדם (על-דרך "בת-

קול שמכרות בכל יום") ואומר לו: "איכה"? איה אתה בעולם? הנה להאדם



נִקְצְבוּ יָמִים וְשָׁנִים, שְׁבָכַל יוֹם וּבְכָל שָׁנָה יַעֲשֶׂה הַטּוֹב עִם הַשֵּׁם וְעִם אָנְשֵׁים,
וְעַל כֵּן הִתְבּוֹנֵן, אֵיךְ אֵתָּה בְּעוֹלָמְךָ, כִּמָּה שָׁנִים עָבְרוּ עָלֶיךָ וּמָה עָשִׂיתָ
בְּאוֹתָן הַשָּׁנִים: הֲרִי הֵייתָ, לְמַשָּׁל, כֶּךָ וְכָךְ שָׁנִים (אֲדַמּוּ'ר תַּפְס בְּדִיוֹק אֵת
מִסְפַּר הַשָּׁנִים שֶׁהָיָה אָז לְהַשֵּׁר) — מָה עָשִׂיתָ בְּשָׁנוֹתֶיךָ, הֲאֵם הֵיטִבַּתְּ לְמִי
שֶׁהוּא?...

הַשֵּׁר נִתְפַּעַל מְאֹד, טָפַח לוֹ בִּידוֹ עַל כֶּתְפוֹ וְאָמַר:
"בְּרָאבוּ!" (יִישָׁר כִּתְפוֹ!)

וְלֵאחֶר שָׁרָאָה מִמֶּנּוּ אַחֲר־כֶּךָ עוֹד כִּמָּה חֲכָמוֹת נִפְלְאוֹת בְּעֵנִינִים שׁוֹנִים,
הַפְּלִיג הַשֵּׁר לְפָנֵי הַקִּיסָר עַל אֲדַמּוּ'ר שֶׁהוּא חָכֵם גָּדוֹל וְאִישׁ אֱלֹקִי וְשִׁלְפִי
דַּעְתּוֹ רַק עֲלִילוֹת שׁוֹא טָפְלוּ עָלָיו הַמַּלְשִׁינִים.

וְלֵאדָם אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל
אֲשֶׁתְּךָ... (בראשית ג, יז)

5

כְּשֶׁנִּתְפַּרְסָם שְׁמוֹ שֶׁל הָרֵב הַקָּדוֹשׁ מִרוֹז'יִן ז"ל בְּגִלְיוֹת אוֹקְרַיִנָּה,
וְרַבִּים מִן הַחֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי הַמַּעֲשֶׂה הִתְחִילוּ לַחֲסוֹת בְּצִלּוֹ, הָיָה אִישׁ אֶחָד
מֵעִירָה סְמוּכָה לְז'יטוֹמִיר, שֶׁהִתְקַשֵּׁר בְּכָל נִפְשׁוֹ לְהַצְדִּיק מִרוֹז'יִן, וְהָיָה רָגִיל
לְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, בַּחֲג הַשְּׁבוּעוֹת וּבִימֵי הַתְּנָכָה.

וְאַרְעַ פְּעַם, בְּאַחַת מִנְסִיעוֹתָיו לִימּוֹת־הַתְּנָכָה, שֶׁסּוֹפֵת־שָׁלֵג עָזָה הִסְתַּעְרָה
בְּתַקְוָה וְעֵז, וְקוֹר חֲזָק שָׁרַר בְּאַרְץ. מִסְלַת־הַבְּרוֹל עָדִין לֹא הָיְתָה בְּאוֹתוֹ חֶבֶל,
וְעוֹבְרֵי אֲרָחוֹת נִסְעוּ בַּעֲגָלוֹת וּבִכְרָכְרוֹת, וְגַם הַחֲסִיד שָׁלְנוּ נִסֵּעַ בַּעֲגָלָה.
כְּשֶׁהִתְחַלְלָה הַסּוּפָה סָר לְבֵיתוֹ שֶׁל מוֹכֶסֶן ("אַרְגָּנֶדֶר" בְּלִעּוֹז) אֶחָד בְּכַפֵּר
פִּילִינְא לְלוֹן שֵׁם. נִתְקַבַּל הָאִישׁ בְּבֵית הַמוֹכֶסֶן בְּסֶכֶר פָּנִים יְפוֹת, כִּי הָאִישׁ
הָיָה יָדוּעַ בְּתוֹר חֲסִיד נִכְבָּד וְיִישָׁר, וּבְכָל פְּעַם כְּשֶׁנִּסְעַתָּה לְהַרְבֵּי הָיָה רָגִיל לְסוּר
לְשָׁם, וְהָיָה מְשַׁתְּעֵשֶׂע עִם הַמוֹכֶסֶן וּבְנֵי־בֵיתוֹ בְּשִׁחוֹת־חֲסִידִים, וְהָיָה מְסַפֵּר
לָהֶם נִפְלְאוֹת מֵהַרְבֵּי מִרוֹז'יִן, וּמִתְבַּל אֵת שִׁחוֹתָיו בְּדִבְרֵי תוֹרָה, וְגַם הַפְּעַם
יָשָׁב וְסִפֵּר לָהֶם הַרְבֵּה דְּבָרִים מֵהַרְבֵּי מִרוֹז'יִן, וּבַעֲנַג רַב יָשָׁבוּ כָּל בְּנֵי הַבֵּית
עַד שֶׁעָזָה מֵאַחֲרֵת בְּלִילָה וְהִקְשִׁיבוּ לְדִבְרָיו, עַד שֶׁהַשָּׁנָה כָּבַד הִתְחִילָה לְאַחוֹז
אֶת שְׁמוֹרוֹת עֵינֵיהֶם, וְאָז נִפְרְדּוּ מִמֶּנּוּ בְּבִרְכָּה, וְהָלְכוּ לְנוֹחַ עַל מְשֻׁכְבוֹתָם.
בְּנֵי הַבֵּית הִתְעַטְּפוּ בְּשִׁמְכוֹת חֲמוֹת וּבִכְרִים וּכְסוֹתוֹת מְרַבִּים וְיִישְׁנוּ שְׁנַת־
יִשְׁרִים.

פֶּתָאם נִתְעוֹרְרוּ בְּנֵי־הַבֵּית מִשְׁנָתָם לְקוֹל דְּפִיקָה חֲזָקָה עַל הַדֶּלֶת וְקִרְיָאָה: